

ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

www.karnatakayakshaganaacademy.com

ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಕಾಶಿತ

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ಅಂಗಾರಪರ್ಣ

ಕವಿ

ಶ್ರೀಧರ ಡಿ. ಎಸ್.

ಅಂತರಜಾಲ ಆವೃತ್ತಿ ಸಹ-ಪ್ರಕಾಶಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶನ ನಿರ್ವಾಹಕರು

 ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ®

Email: yakshaprasangakosha@gmail.com

Blog: www.yakshaprasangakosha.com

ಆವೃತ್ತಿ ೧.೦

ಜನವರಿ ೨೦, ೨೦೨೦

Email: yakshaprasangakosha@gmail.com, yakshavahini@gmail.com Blog: www.yakshaprasangakosha.com

ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿಯ ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಕೋಶ ಯೋಜನಾ ಸಮೂಹ

ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ:

ಶ್ರೀಧರ ಡಿ. ಎಸ್. (ಗೌರವಾಧ್ಯಕ್ಷರು), ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ಡಾ. ಆನಂದರಾಮ ಉಪಾಧ್ಯ, ದಿನೇಶ ಉಪ್ಪೂರ, ಅಶೋಕ್ ಮುಂಗಲಿಮನೆ

ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿ:

ಅನಂತ ಪದ್ಮನಾಭ ಪಾಠಕ್, ವಿದುಷಿ ಸುಮಂಗಲಾ ರತ್ನಾಕರ್, ರಾಜಗೋಪಾಲ ಕನ್ಯಾಸ, ಶಶಿರಾಜ ಸೋಮಯಾಜಿ, ಅವಿನಾಶ್ ಬೈಪಾಡಿತ್ತಾಯ, ಮಹೇಶ್ ಪದ್ಮಾಣಿ, ನಾರಾಯಣ ಹೆಬ್ಬಾರ್

ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿ:

ರವಿ ಮಡೋಡಿ (ಯೋಜನಾಧ್ಯಕ್ಷ), ಡಾ. ಪ್ರದೀಪ್ ಸಾಮಗ (ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ), ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ (ಯೋಜನಾ ಸಹಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ), ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಹೊಳ್ಳ, ಕಜೆ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಟ್, ಲ ನಾ ಭಟ್, ಅಜಿತ್ ಕಾರಂತ್, ಇಟಗಿ ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ಭಟ್, ಅಶ್ವಿನಿ ಹೊದಲ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ ಸುಣ್ಣಂಗುಳಿ, ವಿದ್ಯಾ ಹೆಗಡೆ ಕವಿತಾಸ್ಪೂರ್ತಿ, ಶಿವಕುಮಾರ ಬಿ. ಅಳಗೋಡು

ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು:

ಗಣಪತಿ ಭಟ್ ಪಿ, ವಸುಮತಿ ಜಿ., ಅನಿತಾ ಎಂ. ಜಿ. ರಾವ್, ರಂಜನ ಭಟ್, ಶಶಿಕಲಾ ಮೂರ್ತಿ, ರಘುರಾಜ್ ಶರ್ಮ, ಚಂದ್ರ ಆಚಾರ್, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಾಗವತ್, ಉಮೇಶ್ ಶಿರೂರು, ವೆಂಕಟೇಶ್ ಹೆಗಡೆ, ವೆಂಕಟೇಶ್ ವೈದ್ಯ, ಕೆ. ಗೋವಿಂದ ಭಟ್ ಬೆಂಗಳೂರು, ಸತೀಶ್ ಯಲ್ಲಾಪುರ, ಮಯೂರಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಶ್ರೀಕಾಂತ್ ನಾಯಕ್, ರವಿ ಕಾಮತ್ ಕುಮಟಾ, ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮರಾಠಿ

ಸಹಕಾರ:

ಪ್ರಸಂಗ ಕವಿಗಳು:

ಬಲಿಪ ನಾರಾಯಣ ಭಾಗವತ್, ಹೊಸ್ರೋಟಿ ಮಂಜುನಾಥ ಭಾಗವತ್, ಪ್ರೊ. ಎಮ್. ಎ. ಹೆಗಡೆ, ಡಾ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಶ್ರೀಧರ ಡಿ. ಎಸ್., ಎಂ. ಆರ್. ವಾಸುದೇವ ಸಾಮಗ, ಎಂ.ಆರ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ, ಮಧುಕುಮಾರ್ ಬೋಳೂರು, ಅಗರಿ ಭಾಸ್ಕರ ರಾವ್, ಅಂಬರೀಷ ಭಾರದ್ವಾಜ, ಶಿವಕುಮಾರ ಬಿ. ಅಳಗೋಡು, ದಿನೇಶ ಉಪ್ಪೂರ, ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ಇಟಗಿ ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ಭಟ್, ವಿಶ್ವವಿನೋದ ಬನಾರಿ, ಮಧೂರು ವೆಂಕಟಕೃಷ್ಣ

ಕವಿಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಂಗಯಾದಿ:

ಡಾ. ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ ವಸಂತ ಭಾರದ್ವಾಜ, ಡಾ. ಪಾದೇಕಲ್ಲು, ವಿಷ್ಣುಭಟ್

ಸಂಸ್ಥೆಗಳು:

ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ & ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ (ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ), ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾರಂಗ, ಉಡುಪಿ, ಯಕ್ಷಸಿಂಚನ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಪ್ರಸಂಗ ಪುಸ್ತಕ ಒದಗಣೆ ಮತ್ತಿತರ:

ಡಾ. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಉರಾಳ್, ಅಗರಿ ಭಾಸ್ಕರ ರಾವ್, ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಭಾಗವತ್, ಶ್ರೀಪಾದಗಡ್ಡೆ, ಮುರಳಿ ಶ್ರೀಣಿ, ಅನಂತ ದಂತಳಿಕೆ, ಗುರುನಂದನ್ ಹೊಸೂರು, ನಾರಾಯಣ ಶಾಸ್ತ್ರಭಾಗ, ನಾರಾಯಣ ಯಾಜಿ, ಶೇಷಗಿರಿಯಪ್ಪ, ಎಸ್ ಎಮ್ ಹೆಗಡೆ, ದಿವಾಕರ ಹೆಗಡೆ, ನಿತ್ಯಾನಂದ ಹೆಗಡೆ ಮೂರೂರು, ಶ್ರೀನಿಧಿ ಡಿ.ಎಸ್, ರವೀಂದ್ರ ಐಶುಮನೆ, ಗುರುರಾಜ ಹೊಳ್ಳ ಬಾಯಾರು, ಸುರೇಶ್ ಹೆಗಡೆ ಬೆಳಸಲಿಗೆ, ಮನೋಹರ ಕುಂದರ್, ನಂದಳಿಕೆ ಬಾಲಚಂದ್ರ ರಾವ್, ರಘುರಾಮ್ ಮುಳಿಯ, ಸುಧಾ ಕಿರಣ್ ಅಧಿಕಶ್ರೀಣಿ, ಮಹಾಬಲಮೂರ್ತಿ ಕೊಡ್ಲೆಕೆರೆ, ಎ. ಎನ್. ಹೆಗಡೆ, ಮುರಳೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯ

ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ ಸಂಸ್ಥೆ

ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿ:

ಮಲ್ವೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಸಾಮಗ (ಗೌರವಾಧ್ಯಕ್ಷರು), ಶ್ರೀಧರ ಡಿ. ಎಸ್., ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ದಿನೇಶ ಉಪ್ಪೂರ, ಡಾ. ಪ್ರದೀಪ್ ಸಾಮಗ, ರಾಜಗೋಪಾಲ ಕನ್ಯಾಸ, ಶಶಿರಾಜ ಸೋಮಯಾಜಿ, ಅನಂತ ಪದ್ಮನಾಭ ಪಾಠಕ್, ವಿದುಷಿ ಸುಮಂಗಲಾ ರತ್ನಾಕರ್, ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಹೊಳ್ಳ, ಕಜೆ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಟ್, ಲ ನಾ ಭಟ್, ರಾಘವೇಂದ್ರ ಮಯ್ಯ (ಅಕ್ಕಪತ್ರ ಪರಿಶೋಧಕರು)

ವಿಶ್ವಸ್ಥ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿ:

ಡಾ. ಆನಂದರಾಮ ಉಪಾಧ್ಯ (ಅಧ್ಯಕ್ಷ), ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ (ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ), ರವಿ ಮಡೋಡಿ (ಖಜಾಂಚಿ)

ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ:

ಅಶೋಕ್ ಕೊಡ್ಲಾಡಿ, ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ

ಪುಸ್ತಕ ಸಹಾಯ:

ವಿದುಷಿ ಸುಮಂಗಲ ರತ್ನಾಕರ್, ಮಂಟಪ ಪ್ರಭಾಕರ ಉಪಾಧ್ಯ, ಡಾ. ಆನಂದರಾಮ ಉಪಾಧ್ಯ, ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ

ಮೊದಲ ಮಾತು

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿರುವುದು ಪ್ರಸಂಗಸಾಹಿತ್ಯ. ಅದು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಏಕಮಾತ್ರ ಲಿಖಿತಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಹೌದು. ಅದರ ಅಭಾವದಲ್ಲಿ, ಯಕ್ಷಗಾನದ ಅಡಿಪಾಯವೇ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಅಂದಾಜಿಸಿದಂತೆ ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗಕೃತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಐದು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿದೆ. ವರ್ಷವರ್ಷವೂ ನೂರಾರು ಹೊಸಕೃತಿಗಳ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಆದರೆ ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲ. ಬೇಕೆಂಬುವರಿಗೆ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಲಭಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಪ್ರಾಚೀನ ಅರ್ವಾಚೀನ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಮುದ್ರಣ ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮುದ್ರಿತವಾದ ಕೃತಿಗಳ ಮಾರಾಟ ಮತ್ತುಷ್ಟು ತೊಡಕಿನದು. ಹೀಗಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳು ನಾಶವಾಗಿವೆ; ಮತ್ತಿಷ್ಟು ನಾಶವಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ದ್ಯೋತಕಗಳು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ, ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಭಂದೋ ವೈವಿಧ್ಯದ ಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೀರಿಕೊಂಡು ಸುಪುಷ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವು ಕನ್ನಡಕ್ಕೊಂದು ಹೆಮ್ಮೆ. ಅದರ ಸಿದ್ಧಿ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಗಂಭೀರವಾದ ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಅದರೆ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಅಲಭ್ಯತೆ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ತೊಡಕಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ತೊಡಗುವವರಿಗೆ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಯಕ್ಷಗಾನಕ್ಕೆ ತನ್ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಅದೇ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ವೆಬ್‌ಸೈಟಿನ ಮೂಲಕ ಆಸಕ್ರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ತಲುಪಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದು. ಪ್ರಪಂಚದ ಯಾವುದೇ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಬೇಕಾದ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯಕ್ಷಗಾನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅನುಕೂಲ. ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೂ, ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೂ ಅನುಕೂಲ ಹಾಗೂ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಿಯರಿಗೆ ಆಪ್ತವಾದೀತೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಇದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ನೆರವು ದೊಡ್ಡದು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕೈಜೋಡಿಸಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತರೂಪದಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸರ್ವಸದಸ್ಯರ ಸಹಮತವಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೃತಿರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಸಹಕರಿಸಿದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ, ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಸಚಿವರನ್ನೂ, ಸರ್ಕಾರವನ್ನೂ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರೊ. ಎಂ. ಎ. ಹೆಗಡೆ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಎಸ್. ಎಚ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ
ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಕೋಶ ಯೋಜನೆ

ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯಬೇಕಾದ ಕೃತಿಗಳು ಅವಿಚ್ಛೇದಗೊಳಗಾದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಕೋಶದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಪ್ರಯೋಗದ ಆಧಾರ ಪಠ್ಯಗಳು. ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಅಗತ್ಯವೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಸಂಗಕವಿಗಳು ಬರೆದ ಗೀತೆಗಳು ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲೂ, ಮೇಲಾಗಿದ್ದು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿವೆ. ಇಂತಹ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಖಿಲವಾಗದಂತೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಕಾಪಿಡುವುದೂ, ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೂ ನಮ್ಮ ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಕೋಶದ ಉದ್ದೇಶ. ಅದಕ್ಕೆ ಇಂದು ಅಂತರಜಾಲವೇ ಸೂಕ್ತ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಅಂತರಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪ್ರಸಂಗವೂ, ಅದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆಯೂ ಇಡೀ ವಿಶ್ವದ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅರಿವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮುದ್ರಣ ದೋಷಗಳು, ವ್ಯಾಕರಣ ದೋಷಗಳು, ಗ್ರಾಮ್ಯಶಬ್ದಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದಾದ ಶೈಥಿಲ್ಯ, ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಕೂಡಿಸಿ, ಕೂಡಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಬಿಡಿಸಿ ಉಂಟಾದ ದೋಷಗಳು, ಮಟ್ಟುಗಳ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ, ಕಣ್ಣಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನುಸುಳಿದ ದೋಷಗಳು, ಆಟ ಆಡಿಸುವಾಗ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಭಾಗವತರು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡ ಅನ್ಯ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಪದಗಳು ಮುದ್ರಿತರೂಪದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋಗಿರುವುದು, ಮುದ್ರಣವಾಗುವಾಗ ಕೆಲವು ಪದಗಳು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿರುವುದು ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಕವಿಯು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ರಚಿಸಿದ ಸುಂದರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಾಂತರವನ್ನೋ, ಅಪಾರ್ಥವನ್ನೋ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಈಗ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ದೋಷಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆ ನಮಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ 'ಪ್ರಸಂಗಕೋಶ'ದಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಪ್ರಸಂಗವು ಶುದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಅಪೇಕ್ಷೆ.

ಶ್ರೀಧರ ಡಿ. ಎಸ್.
ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೈತ್ಯಂಜಯ
ಸಹ ಸಂಪಾದಕರು

ರವಿ ಮಡೋಡಿ
ಯೋಜನಾಧ್ಯಕ್ಷರು

ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ

ಯಕ್ಷಗಾನವು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಿರೀಟದಲ್ಲಿ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವ ದೊಡ್ಡ ನವಿಲುಗರಿಯು. ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪರಂಪರೆಯ ಹಿರಿಮೆ ಗರಿಮೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವತ್ತ ಅಂತರಜಾಲದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯ ದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಯಾದಿ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಕೋಶ ಇವೆರಡು ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು. ಈ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಬೆನ್ನುಲುಬಾಗಿ ನಮ್ಮೊಂದಿಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಪ್ರಸಂಗಕವಿಗಳು, ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು, ಪ್ರಾಯೋಜಕರು ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಸಹಾಯ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಯಕ್ಷಪ್ರೇಮಿಗಳಿಗೆ ವಿನಮ್ರ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕನಸುಗಳು ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿ ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳಲಿವೆ. ನಿಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಸಹಕಾರ, ಸಹಾಯ, ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಆಶೀರ್ವಾದಕ್ಕೆ ನಾವು ಚಿರಋಣಿಗಳು.

ಪ್ರೊ. ಮಲ್ಟಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಸಾಮಗ, ಗೌರವಾಧ್ಯಕ್ಷರು

ಡಾ. ಆನಂದರಾಮ ಉಪಾಧ್ಯ, ಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸೃ

ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸೃ

ರವಿ ಮಡೋಡಿ, ಖಜಾಂಚಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸೃ

ಸಾರಾಂಶ

ಪ್ರಸಂಗ ವಿಧ:

ಪೌರಾಣಿಕ

ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥ:

ಮಹಾಭಾರತ

ಭಾಷೆ:

ಕನ್ನಡ

ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕಾಶನಗಳ ವಿವರ:

ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಾಂಬಾ ಕಲಾಸಂಗಮ, ಶರವೂರು, ದ.ಕ.

ಹಕ್ಕುಸ್ವಾಮ್ಯ ವಿವರ:

ಈ ಅಂತರಜಾಲ ಆವೃತ್ತಿಯು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚಲ್ಪಡುವುದೇ ಜೊತೆ ಪ್ರಕಾಶಕರ ಘನ ಉದ್ದೇಶವು. ಈ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಗಿದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಲು ಯಾ ಅಂತರಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚಲು ಯಾವುದೇ ಅಭ್ಯಂತರ ಇಲ್ಲ. ಮೂಲ ಪ್ರಕಾಶನಗಳ ಹಕ್ಕುಸ್ವಾಮ್ಯ ಹೇಗಿದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟು ಪದ್ಯಗಳು:

೩೫

ಪಾತ್ರಗಳು:

ಅಂಗಾರಪರ್ಣ, ಸಖಿಯರು, ಅರ್ಜುನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು

ಕಥಾ ಸಾರಾಂಶ:

ಪಾಂಡವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ದ್ರೌಪದೀ ಸ್ವಯಂವರದ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದು ಪಾಂಡವರು ದೇಶದ ಕಾಂಪಿಲ ನಗರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುವುದು. ಮಾರ್ಗಮಧ್ಯೆ ರಾತ್ರಿಯ ವೇಳೆ ಚಿತ್ರರಥ (ಅಂಗಾರಪರ್ಣ) ಸಖೀ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಜಲಕೇಳಿ ಮಾಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕಂಡು ಕೋಪದಿಂದ ತಡೆದು ಅಕ್ಷೇಪಿಸಿದಾಗ ಅರ್ಜುನನಿಗೂ ಆತನಿಗೂ ನಡೆದ ಕದನದಲ್ಲಿ ಅಂಗಾರ ಪರ್ಣನ ಸೋಲು. ಚಾಕ್ಷುಷೀ ವಿದ್ಯಾಪ್ರದಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾಪ. ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ತಾನು ಈ ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸೆನೆಂದು ಅರ್ಜುನನಿಂದ ನಿರಾಕರಣೆ. ಕೊನೆಗೆ ಅಗ್ನಿಶರವನ್ನು ತಾನು ನೀಡಿ ಚಾಕ್ಷುಷಿಯನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಪ್ಪಂದ. ಮುಂದೆ ಅಂಗಾರಪರ್ಣನು ಪಾಂಡವರ ದುರ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ಪುರೋಹಿತರಿಂದ ಕಾರಣವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಸಂವರಣನ ಕತೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಮುನಿಧೌಮ್ಯರನ್ನು ಪುರೋಹಿತರಾಗಿ ವರಣ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಕವಿ ಪರಿಚಯ:

ನಿವೃತ್ತ ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕ. ಸಾಹಿತಿ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಅರ್ಥಧಾರಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಂಗ ಕರ್ತೃ. ಯಕ್ಷಗಾನ ವಿಮರ್ಶಕ. ಊರು - ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಸನಗರ ತಾಲೂಕು, ನಿಟ್ಟೂರು ಬಳಿಯ ಧರೇಮನ. ಕಳೆದ ಮೂವತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನೆಲೆಸಿರುವುದು ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿಯಲ್ಲಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದೆಸೆಯಿಂದಲೇ ಯಕ್ಷಗಾನದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತ. ವೇಷಧಾರಿಯಾಗಿ, ಅರ್ಥಧಾರಿಯಾಗಿ ಪಳಗಲು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ಉಡುಪಿ ಪಹಕಾರಿಯಾಯಿತು.

ಉಡುಪಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೇಂದ್ರ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ಮಾಲಿಕಾ ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ೧೩ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನದ ಸುಮಾರು ನೂರಾರುಮೂವತ್ತು ಮಟ್ಟುಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಂಗ ರಚನೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನೂರಾರು ವಿಮರ್ಶೆಗಳು, ಚಿಂತನೆಗಳು ನಾಡಿನ ವಿವಿಧ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ, ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ. ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿಯ 'ಯಕ್ಷಲಹರಿ' ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ೨೪ ವರ್ಷ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ. ಹಲವು ತಾಳಮದ್ದಲ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು, ಸಪ್ತಾಹಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ, ವಿವಿಧ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆಯೋಜಿಸಿರುವ ಆಟ-ಕೂಟಗಳಲ್ಲಿ ಅವಲೋಕನಕಾರರಾಗಿ ಮತ್ತು ಗೋಷ್ಠಿ, ಕಮಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡ ಅನುಭವ. ಅರ್ಥಧಾರಿಯಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ಕೂಟಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಪಾತ್ರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ. ಅವಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚೋದಕರಾಗಿ, ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿ, ಶ್ರೀ ಗುರು ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸಂಚಾರಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಮಂಡಳಿ ಹೊಸಬೆಟ್ಟು ಸುರತ್ಕಲ್ ಇದರ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತರ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲೂ ಆಸಕ್ತಿ. ರಾಜಕೀಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ರಂಗ ವಿಮರ್ಶೆ, ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧ, ನಗೆ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದೂ ಹವ್ಯಾಸ. ಹಾಸ್ಯ ಬರಹ ಕುರಿತ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮಾನವೂ ಬಂದಿದೆ. 'ಬಸ್ಸು ಜಟಿಕಾ ಬಂಡಿ' ಎಂಬ ನಗೆ ಲೇಖನಗಳ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದೆ. ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಾಪುರ ಮಠದಿಂದ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಗುರುಗ್ರಂಥಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ, ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯ, ಮಹಾಮುನಿ ಶುಕ ಎಂಬ ಮೂರು ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ದ್ವಿತೀಯ ಬಿ. ಕಾಂ ಪದವಿ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ 'ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನ' ಪ್ರಸಂಗದ ಪಾಂಡವ ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣದ ಒಂದು ಭಾಗ ಪಠ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪತ್ರಿಕೆ 'ಕಣಿವು'ರಲ್ಲಿ ರಂಗಸ್ಥಳದ ಅಭಿಜಾತ ಕವಿಗಳು ಎಂಬ ಅಂಕಣವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳ ಪರಿಚಯ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ 'ಸುದಿನ ಸುರಭಿ' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'ಪುರಾಣ ಸ್ವಾರಸ್ಯಗಳು' ಎಂಬ ಅಂಕಣ ಬರಹ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದೆ. ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರಾಪುರ ಮಠದ 'ಧರ್ಮಭಾರತೀ' ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'ವೀರತಪಸ್ವಿ' ಧಾರಾವಾಹಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಉಡುಪಿಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾರಂಗ ಸಂಸ್ಥೆ ೨೦೧೫ನೇ ಸಾಲಿನ 'ತಲ್ಲೂರು ಕನಕ ಅಣ್ಣಯ್ಯ' ಪುಸ್ತಕ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಕುರಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಾಧನಾವಲೋಕನ, ಅವರ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ವಸ್ತುವಿನಾಸ-ಆಶಯ, ಛಂದಸ್ಸಿನ ಬಳಕೆ ಕುರಿತಾಗಿ ಯಕ್ಷ

ವಿದ್ವತ್ ಲೋಕ ಭಾಷಣ-ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ದಿನವಿಡೀ ನಡೆಸಿದ್ದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟ ಅಕಾಡೆಮಿ ಶ್ರೀಧರರ 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ಮಾಲಿಕಾ' ಕೃತಿಗೆ ೨೦೧೧ನೇ ಸಾಲಿನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ೨೦೧೬ರ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ೧೧ನೇ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ೨೦೧೬ರ ಫೆಬ್ರವರಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ 'ಶಂಭುಹೆಗಡೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಟ್ಯೋತ್ಸವ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. 'ಜಡಭರತ' ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದ್ದು, 'ಅಸುರ ಗುರು' ಎಂಬ ಬೃಹತ್ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಇವರು ಬರೆದ ಪ್ರಸಂಗಗಳು: ಕಬಂಧ ಮೋಕ್ಷ, ಸುದ್ಯುಮ್ನ, ಆದಿನಾರಾಯಣ ದರ್ಶನ, ಕುವಲಯಾಶ್ವ, ಗರುಡ ಪ್ರತಾಪ, ಬಾಲಭಾರತ, ಸತ್ಯಶೃಙ್ಗಿಲ, ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನ, ಪರಿಕ್ಷಿತಿ-ಆಸ್ತಿಕಜನ್ಮ, ಜನಮೇಜಯ, ಶುಕ್ರಸಂಜೀವಿನೀ, ಅಗಸ್ತ್ಯ, ಜಡಭರತ, ಸಮ್ರಾಟ್ ಮರುತ್ತ, ಕುಜ್ಜಂಭ ಕಂದರ, ಯಕ್ಷಪ್ರಶ್ನೆ, ಯೋಗಾವತಾರಂ, ಫಲಗುಣೀ ತೀರ್ಥ ಮಹಿಮೆ, ವೀರ ಚಿತ್ರಧ್ವಜ, ಶ್ರೀರಂಗ ರಾಯಭಾರ, ನಾಲಾಯನೀ, ಬಕನ ಬಂಡಿ, ಅಂಗಾರಪರ್ಣ ವೃತ್ತಾಂತ, ಧೌಮ್ಯಪರಿಗ್ರಹ, ದ್ರೌಪದೀ ಸ್ವಯಂವರ, ದುರ್ಗಮಾಸುರ ವಧೆ, ಶರವೂರ ಶ್ರೀದುರ್ಗ, ಪ್ರಥುಯಜ್ಞ, ಹನ್ನಾರ ರಾಮೇಶ್ವರ ಮಹಾತ್ಮೆ, ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ, ಸ್ವರ್ಣಕಮಲ

ಟಿಪ್ಪಣಿ:

ಯಕ್ಷರಂಗದಲ್ಲಿ ಸುಪರಿಚಿತ ಕಥೆ ಅಂಗಾರಪರ್ಣ ವೃತ್ತಾಂತ. ಇದು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಸಂಗವಾದರೂ ಕಥಾನಕದ ಮುಂದಿನ ನಡೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ನಡೆಗಳ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿದೆ. ಜಲಕ್ರೀಡೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಆಕರ್ಷಣೆಯ ದೃಶ್ಯ. ಅರ್ಜುನ, ಅಂಗಾರಪರ್ಣ ಯುದ್ಧವೂ ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವದ್ದು. ಬಹು ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರ ಧೌಮ್ಯರನ್ನು ಗುರುವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆತನ ಸಲಹೆ ಪಾಂಡವರ ಬದುಕಿಗೆ ಧರ್ಮದ ಪರಿವೇಷವನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿತು. ತಾಳಮದ್ದಲೆಗೂ ಹೊಂದುವ ವಿಚಾರಗಳ ಮಂಥನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳಿದ್ದು, ಚಿಂತನೀಯ ವಿಚಾರಗಳಿವೆ. ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಂತಹ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಆಟಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟು, ತಾಳಮದ್ದಲೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಸೊಗಸಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು. ಎರಡೂ ಬಗೆಗೂ ಹೊಂದುವ ಕೃತಿ ಅಂಗಾರಪರ್ಣ.

ಪ್ರಸಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಭಾಮಿನಿ

ನಿರ್ಮಲದ ನಡೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶಾಸ್ತ್ರಕೆ |
 ಧರ್ಮವೇ ಸರ್ವಸ್ವವೆಂಬುದ |
 ನುರ್ವಿಯಲಿ ಶ್ರುತ ಪಡಿಸಿ ಮೆರೆಸುವ ಸತ್ಯಕೆರಗುತಲಿ ||
 ಗುರ್ವನುಗ್ರಹ ಸರ್ವಕಾರಕ |
 ಕರ್ಮವೇ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂಬುದ |
 ನಿರ್ವಹಿಸಿ ತೋರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಗೆ ಮಣಿದು ಕೃತಿಯೊರೆವೆ ||

ತುಜಾವಂತು - ಝಂಪೆ

ಚಿತ್ರರಥನಂಗಾರಪರ್ಣ ಗಂಧರ್ವೇಶ |
 ಮತ್ತೇಭಗಮನೆಯರ ಮೊತ್ತದೊಡಗೂಡಿ ||
 ನೃತ್ಯಗಾನ ವಿನೋದ ಸತ್ಯ ಸಾಹಸ ವೀರ |
 ನರ್ತಿಯಿಂ ಪ್ರೊರವಂಟ ಜಲ ಕೇಳಿಗಳಿಸಿ || 1 ||
 ದೇವಗಂಗಾನದಿಯ ಸೋವನರಸುತ ಬಂದು |
 ಹಾವಭಾವ ವಿಲಾಸ ವಿಭ್ರಮವ ತೋರಿ ||
 ಭೂವಲಯದೈಸಿರಿಯ ಕಣ್ಣುಂಬುತಸ್ತಮಯ |
 ಕಾವನಿತೆಯರು ಸಹಿತ ಜಲಕೇಳಿಗಳಿದ || 2 || 2 ||

ನವರೋಜು - ಏಕ

ಹಾರಿದರೂ ಧುಮ್ನಕಿ | ಸುರ |
 ನಾರಿಯರೂ ಬಲು ಸೊಕ್ಕಿ ||
 ಹಾರುತಲೇರುತ | ಜಾರುತ ಸಂತಸ |
 ತೋರುತ ವಾರಿಯ | ಹಾರಿಸಿ ನಲಿಯುತ || ಆಡಿದರೂ ತರುಣಿಯರು ||
 ಜಲ | ಕ್ರೀಡೆಯನೂ ಚದುರೆಯರು || 1 ||
 ಹಿಮ್ಮೊಗ ಮುಮ್ಮೊಗವೀಜಿ | ಜಲ |
 ವಂ ಮೊಗೆದೂ ಮರೆಮಾಜಿ ||
 ಚಿಮ್ಮುತ ಕೆಮ್ಮುತ | ಸಮ್ಮುತಗೊಳ್ಳುತ |
 ಘಮ್ಮನೆ ಕಾಲೆಳೆ | ದೊಮ್ಮೊಗೆ ಬೀಳುತ || ಆಡಿದರೂ || 2 || 4 ||

ಸಾಂಗತ್ಯ - ರೂಪಕ || ಕಾಂಬೋಧಿ - ಝಂಪೆ (ಸಮೀಕೃತ ಬಂಧ)

ಮತ್ಸ್ಯಾದಿ ದೇಶಗಳನುತ್ತರಿಸಿ ಪಾಂಚಾಲ |
 ದುತ್ಸವೋತ್ಸುಕರೊಂದು ಗೂಡಿ ||
 ನಿತ್ಯಪಾವನ ಪುಣ್ಯ ದೇವಗಂಗಾನದೀ |
 ಯುತ್ತುರಾತೀರಕೈತಂದು || 1 || 5 ||

ಭಾಮಿನಿ

ಗಂಗೆ ತುಂಗ ತರಂಗ ಪುಣ್ಯೋ |
 ತ್ತುಂಗ ಸಾಗರ ಸಂಗ ಹರಿಪದ |
 ಭೃಂಗ ಶಿವಶಿರಂಗ ಕರುಣಾಪಾಂಗ ಸಲಿಲಾಂಗ ||
 ಮಂಗಲೆಯೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಕವಚದ |
 ಭಂಗದಿಂದೊಗೆದಳೆ ಭಗೀರಥ |
 ನಿಂಗೊಲಿದ ಮುನಿಜಂಘಜನ್ಮ ಶುಭಾಂಗ ದಯೆದೋರು || 1 || 6 ||

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ - ತ್ರಿವುಡೆ

ಸಲಿಲ ಕ್ರೀಡಾಸಕ್ತನಾಲಿಸಿ |
 ಕಳಕಳವ ಭೂಸುರರು ಬರುತಿರೆ |
 ಬಳಸಿದಬಲೆಯರುಗಳ ತೊರೆಯುತ | ಘಳಿಲನೆದ || 1 ||
 ರಾತ್ರಿಯೊಳು ಮಾನವರ ಚಾರಣ |
 ಧಾತ್ರಿದು ಬಲು ಚಿತ್ರ ನಿಮಗಿದು |
 ಯಾತ್ರಗನುಚಿತವೆಂದು ತಡೆದನು | ಚಿತ್ರರಥನು || 2 || 8 ||

ಘಂಟಾರವ - ಅಷ್ಟ || (ದೇಶಿ - ಅಷ್ಟ)

ಆರೋ ನಮ್ಮ ವಿ | ಹಾರದೀ ಸಮಯದಿ |
 ಹಾರುವರು ಸಂ | ಚಾರಗೆಯ್ವಿ ವಿ | ಚಾರವಿದು ದುಷ್ಕಾರ್ಯವು || 1 ||
 ಆತ್ಮ ಸಾರಿರೊ | ಮೃತ್ಯು ಮುಂಬಂದಿದೆ |
 ಸುತ್ತವರಿಗಿದು | ಹೊತ್ತೆ ವಿಪ್ರರ | ಮೊತ್ತವಿಲ್ಲೇಂ ಗೆಯ್ಯುದು || 2 || 10 ||

ಕಂದ

ಇರಿದೂರದೊಳೆಂದೊರೆಯುತ |
 ಲುರಿ ಪಂಜುಪಿಡಿದು ಪಾರ್ಥ ಮುಂದೈದೆಂದಂ ||
 ಗರುವದಿ ದಾರಿಯ ಕಟ್ಟುತ |
 ಧರೆಯಮರರ ತಡವ ಧೈರ್ಯ ತೋರ್ದವನಾರೈ || 1 || 11 ||

ಕೇದಾರಗೌಳ - ಝಂಪೆ

ರಾತ್ರಿ ನಮ್ಮಯ ಕಾಲವು | ಬರುತಲೀ |
 ಧಾತ್ರಿಯೊಳು ವಿಹರಿಸುವೆವು ||
 ಶ್ರೋತ್ರಿಯನ ತೆರದೊಳಿರುವೆ | ನೀವ್ ನದೀ |
 ಪಾತ್ರಕ್ಕೆದುವುದುಚಿತವೆ || 1 ||
 ಶರಧಿ ಹಿಮಗಿರಿ ಗಂಗೆಗು | ನಿರ್ಬಂಧ |
 ವಿರದು ಪಗಲಿಗು ಬೈಗಿಗು ||
 ತರುಣಿಯರ ಜೊತೆಯೊಳಿರುವ | ಹಮ್ಮಿನಿಂ |
 ದೊರೆಯದಿರು ತಡದ ನೆವವ || 2 ||
 ಮನುಜ ನೀ ಬಡ ಹಾರುವ | ಗಂಧರ್ವ |
 ಗೆಣೆಯೆ ಬರಿ ಬಾಯ ಬಲವ ||
 ಗಣಿಸೆನಂಗಾರಪರ್ಣ | ಮಿತ್ರನಾ |
 ಧನಪತಿಗೆ ಶೌರ್ಯಪೂರ್ಣ || 3 || 14 ||

ಭೈರವಿ - ಅಷ್ಟ

ಗಂಧರ್ವನೆಂಬೆ ನೀನು | ಭೂ ಸುರರ ನಿ |
 ಬಂಧಿಸಿ ಮಾರ್ಗವನು ||
 ಚಂದವೆ ನಿಶಿಚರರಂದದೊಳಡಗಟ್ಟಿ |
 ನಂದನುಚಿತ ಗೆಯ್ಯುದು || 1 ||
 ವಾರಿಯೊಳ್ ವಿಹರಿಸುತ | ನಾವಿರಲಿಲ್ಲ |
 ಸೇರಿ ಗದ್ದಲ ಗೆಯ್ಯುತ ||
 ನಾರಿಯರಂಜುವ ಪರಿಗೈದುದ್ಧಟನೀನ |
 ದಾರೈಯ್ಯ ಕೇಳ್ವವನು || 2 || 16 ||

ಮಾರವಿ - ಏಕ

ಗಂಗೆಯ ತೀರದಿ | ಹಂಗಿಗನಲ್ಲವು |
 ತುಂಗ ಪರಾಕ್ರಮನು ||
 ಹಿಂಗದಿರಲು ನಾ | ಕಂಗೆಡಿಸುವೆ ನಡೆ |
 ಭಂಗಿಪೆ ನಿಮ್ಮುವನು || 1 ||
 ಎಲೆಹುಲು ಮಾನವ | ಇಳೆಯೊಳು ನಮ್ಮನು |
 ಕೊಳುಗುಳದೊಳುಗಲುವ ||
 ಬಲುಭಟರುಂಟೇ | ತಿಳಿಯದೆ ಸಾಯುವ |
 ಕೆಲಸಾರೆಲೊ ಗೊರವ || 2 || 18 ||

ನಾಟಿ - ಝಂಪೆ + ಕುಸುಮ ಷಟ್ಪದಿ

ಬಂದುದಿದು ದೇವಗುರು |
 ವಿಂದ ಭಾರದ್ವಾಜ |
 ಮುಂದಗ್ನಿವೇಶ್ಯರಿಂ ಗುರುದ್ರೋಣಿಗೆ ||
 ಸಂದ ದಿವ್ಯಾಗ್ನಿಯ |
 ದೊಂದಿಗಾನೀಗಲನು |
 ಸಂಧಾನಗೊಳಿಪೆ ತಾಳೆಂದೆಚ್ಚನು||1||

ಕಾರಿದುದು ಕೆಂಡಮಂ |
 ಹಾರಿದಂ ರಥದಿಂದ |
 ಚೀರುತುರುಳಲು ಸುಟ್ಟುದೈರಥಾಶ್ಚ ||
 ಗಾರುಗೆಟ್ಟಿರೆ ಪಿಡಿದು |
 ತೋರು ಪೌರುಷವನುತ |
 ಸಾರೆ ಧರ್ಮಜನೆಡೆಗೆ ಪಿಡಿದು ಸೆರೆಯ || 2 || 20 ||

ಭಾಮಿನಿ

ಸೆರೆಯ ಪಿಡಿದೆಳತರುತ ಕೆಡಹಲು |
 ಪರಮ ತೃಪ್ತಿಯೊಳಿರಲಿಕಾತಂ |
 ಗರಸಿ ಕುಂಭೀನಸಿಯು ಧರ್ಮಜನೆಡೆಗೆ ಕೆಡೆಯುತಲಿ ||
 ಹರಣ ದಾನವನಿತ್ತು ಪತಿಯಂ |
 ಕರುಣಿಸೈ ಹೇ ಕರುಣಿ ರಕ್ಷಿಸು |
 ತರಳೆಯಂದೀಗನ್ನ ಮಾಂಗಲ್ಯವನು ನೀಡೆನಲು || 1 || 21 ||

ಕೇದಾರಗೌಳ - ಅಷ್ಟ

ಬಳಲಬೇಡೇಳಮ್ಮ ಖಳನಂತೆ ಹಮ್ಮಿನಿಂ |
 ಕೊಳುಗುಳ ಕಿಳಿದಿಂತಾಯ್ತು ||
 ಕಳವಳಗೊಳದಿರೀಗಿಳಿಯ ಧರ್ಮವು ಜೀವ |
 ಕಳೆವವರಲ್ಲ ನಾವು || 1 ||
 ಪಾರ್ಥನಿನ್ನಭಿಮತವೇನೆನೆ ಗಂಧರ್ವ |
 ದೂರ್ತನಾಗಂತ ಸೋತನು |
 ಸ್ವಾರ್ಥವಿಲ್ಲೆಂದಾತನಂ ಬಿಡಿ ನಮಿಸಿ ಕೃ |
 ತಾರ್ಥ ಮಾನಸನೆದ್ದನು || 2 ||
 ಬಲವಮಗಿರುಳೊಳಗಿಳೆಯೊಳಾರದುರಿಲ್ಲ |
 ಬಲುವಿಕ್ರಮಿಗಳಾರಯ್ಯ ||
 ಇಳೆಯಮರೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ರೀತಿ ಕಾಂಬುದು |
 ಭಲ ಬಲದರಕವೆಂತು || 3 || 24 ||

ಸಾಂಗತ್ಯ - ರೂಪಕ

ಸೋಮ ವಂಶಜರಾವು ಪಾಂಡು ಕುಮಾರರು |
 ಭೂಮಿಯಮರವೇಷದಿಂದ ||
 ಈ ಮಹಿ ಸಂಚಾರ ಗೈಯ್ಯುತ್ತಿಹವು ಬಂದೊಂ |
 ದಾಮಹಾ ವಿಪದವ ಕಳೆಯೆ || 1 ||
 ಮದುವೆಯಾಗುವುದಂತೆ ಮಾಕಂದಿಯೊಳಗೀಗಂ |
 ಬುದ ಕೇಳಿ ಬುಧರೊಡಗೂಡಿ ||
 ಪದುಳದಿಂ ಬೇಗನೆ ತಲುಪಲು ನಿಶಿಯೊಳ್ಳಾ |
 ವ್ಯುದದಿಂದ ನಡೆದೈದುತಿಹವು || 2 || 26 ||

ಮಧುಮಾಧವಿ - ತ್ರಿವುಡೆ

ಅರಿತಿಹೆನು ಕುರುವಂಶ ಚರಿತೆಯ |
 ಹರನ ಮುಖದಿಂದೊಗೆದ ಕಥನವ |
 ಸುರಪ ಮೊದಲಾದಮರ ತೇಜದಿ |
 ಧರೆಯೊಳೀಗುದಿಸೀರ್ಪಿರಿ || 1 ||
 ತೋಷವಾಂತನು ಪಾರ್ಥ ಮನದಲಿ |
 ವಾಸಿಗೊಳ್ಳೆನು ತಪದಿ ಪಡೆದ ವಿ |
 ಶೇಷ ಶಕ್ತಿಯ ವಿದ್ಯೆಯಂ ಕೊಡು |
 ವಾಸೆ ಬಲಿತುದು ಪಡೆವುದು || 2 ||
 ಮೂರುಲೋಕದೊಳಾವುದಾದರು |
 ತೋರುವುದು ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮಾತ್ರದೊ |
 ಳಾರು ತಿಂಗಳ ತಪದ ಚಾಕ್ಷುಷ |
 ವೀರಹಸ್ಯದ ವಿದ್ಯೆಯು || 3 || 29 ||

ಕೇದಾರಗೌಳ - ಝಂಪೆ

ಪಡೆಯಲಾರನು ವಿದ್ಯೆಯ | ದಾನದಿಂ |
 ದೊಡಬಡದು ನಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ||
 ನಡೆದಪ್ಪಲಾರೆ ನಾನು | ತಿಳಿದು ವಿಧಿ |
 ನಡೆನಿನ್ನ ಲೋಕನಿನ್ನ || 1 ||

ವಿನಿಮಯಕ್ಕಾಗಿ ಶರವ | ನೀಡಿ ಪಡೆ |
 ಘನವಿದ್ಯೆಯಂ ಪಾಂಡವ ||
 ಅನಿಮಿಷರಿಗೆಣೆಯಾಗುವೆ | ಅಶ್ವಂಗ |
 ಳನು ನಾನು ಜೊತೆಗೀಯುವೆ || 2 ||
 ವಿದ್ಯೆಯಂ ಪಡೆದಿತ್ತನು | ಆಗ್ನೇಯ |
 ದದ್ಭುತದ ಶರವ ನರನು ||
 ಹೊದ್ದಿದರು ಸ್ನೇಹ ಬಳಿಕ | ಪೇಳಿದನು |
 ಸದ್ಯದೊಳು ಗೆಯ್ಯ ಬದುಕ || 3 || 32 ||

ಭಾಮಿನಿ

ಪೇಳಿದನು ಸಂವರಣ ಕಥನವ |
 ಪಾಲಿಸುವ ಹರಿ ಮೊದಲು ಗುರುವಂ |
 ಮೇಳಯಿಸದಿರೆ ಕಷ್ಟಮಪ್ಪುದು ಧೌಮ್ಯ ಮುನಿವರನ ||
 ಕೇಳುತ್ತಾಶ್ರಯಗೊಂಡು ನೀವ್ ಪಾಂ |
 ಚಾಲಕೈದಲು ಗೆಲುವ ಪಡೆವಿರಿ ||
 ಕಾಲಮುಂದನುಕೂಲವಹುದೆಂದವರ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ || 1 || 33 ||

ವಾರ್ಧಕ

ಸತ್ಯಧಾ ಶ್ರವಣದ ವಿನೋದದಿಂದ ಮೋದದಿಂದ |
 ದುತ್ಯರ್ಷದಾಸೆ ಭವಿತವ್ಯದ ನಿರೀಕ್ಷೆಯ ವಿ |
 ಯತ್ಯಲಾವಿದ ಚಿತ್ರರಥನಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಸೂಳೊಂಡು ಮುಂಬರಿಯುತ ||
 ಹೃತ್ಯಮಲದೊಳಗಮಲ ಮೂರ್ತಿಯಂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಜ |
 ಗತ್ಯಾರಣನೆ ಭವದ ತಾರಣನೆ ಸಲಹೆನುತ |
 ಸತ್ಕೋಟಿಕಮಂ ಬೆಳಸಿ ಗುರುಕರುಣಮನವೆಳಸುತುತ್ಕೋಟಿಕೈತಂದರು || 1 || 34 ||

ಮಂಗಳ

ವಿಶ್ವ ನಾಟಕ ಕಟ್ಟಿಯೊಡೆದಾಡಿಸುತ್ತ ಸ |
 ವರ್ಷವಂ ತನ್ನಂಕದೊಳಗಿಟ್ಟು ಮೆರೆವ ||
 ವಸ್ತು ವಿನ್ಯಾಸ ಕಥೆ ಕಲ್ಪನೆಯ ತಾಯೂಸು |
 ಸ್ವಸ್ತಿ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣಗೆ ಜಯ ಮಂಗಲಂ || 1 || 35 ||

*****ಶುಭಂ*****

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು

ಅಂತರಜಾಲ ಪ್ರಕಾಶನ ಪ್ರಾಯೋಜಕರು: ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಮೂಲ ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಾಂಬಾ ಕಲಾಸಂಗಮ, ಶರವೂರು, ದ.ಕ.

ಪ್ರಸಂಗ ಪ್ರತಿ ಆಧಾರ: ಲೇಖಕರ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ

ಪ್ರಸಂಗ ಪ್ರತಿ ಕೊಟ್ಟವರು: ಶ್ರೀನಿಧಿ ಡಿ. ಎಸ್.

ಪ್ರಸಂಗ ಪ್ರತಿ ಒದಗಣೆಗೆ ಸಹಕಾರ: ಶ್ರೀನಿಧಿ ಡಿ. ಎಸ್.

ಅಂತರಜಾಲ ಪ್ರತಿ ಬರವಣಿಗೆ: ಶ್ರೀನಿಧಿ ಡಿ. ಎಸ್.

ಅಂತರಜಾಲ ಪ್ರತಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ: ಶ್ರೀಧರ ಡಿ. ಎಸ್.

ಅಂತರಜಾಲ ಪ್ರತಿ ಉತ್ಪಾದನೆ: ರವಿ ಮಡೋಡಿ, ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ, ಅಶ್ವಿನಿ ಹೊದಲ

ಅಂತರಜಾಲ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಕಾಶನ: ರವಿ ಮಡೋಡಿ, ಡಾ. ಪ್ರದೀಪ ಸಾಮಗ, ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ